

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**В.о. ректора Академії праці, соціальних
відносин і туризму**

С.М. Коваленко
С.М. Коваленко
« 25 » 02 2021 р.

ВИСНОВОК

**Академії праці, соціальних відносин і туризму щодо дисертації Березенко
Ірини Віталіївни на тему: «Реалізація захисної функції в податково-
деліктному провадженні» на здобуття ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 «Право»**

ВИТЯГ

з протоколу засідання фахового семінару кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права юридичного факультету Академії праці,
соціальних відносин і туризму від 19 лютого 2021 року (фаховий семінар)

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ: м. Київ, вул. Кільцева дорога, 3а, Академія праці,
соціальних відносин і туризму, ауд. № 506.

ЧАС ПРОВЕДЕННЯ : початок о 11-00 год., закінчення о 12-10 год.

ПРИСУТНІ:

11 із 15 науково-педагогічних працівників кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права Академії праці, соціальних відносин і
туризму (Академія):

1. Оніщик Юрій Віталійович – д.ю.н., доц., зав. кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права;
2. Майданник Олена Олексіївна – д.ю.н., професор, проф. кафедри
конституційного, адміністративного та фінансового права, рецензент;
3. Кравченко Віктор Віталійович – к.ю.н., професор, проф. кафедри
конституційного, адміністративного та фінансового права;
4. Раєцька Людмила Василівна – к.ю.н., доц., доц. кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права;
5. Журавель Ярослав Володимирович – к.ю.н., декан юридичного факультету,
доц., доц. кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
рецензент;
6. Настюк Андрій Анатолійович – к.ю.н., доц., доц. кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права;
7. Домбровська Оксана Валентинівна – к.ю.н., доц., доц. кафедри
конституційного, адміністративного та фінансового права;

8. Риженко Олександр Сергійович – к.ю.н., старший викладач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права;

9. Третяк Світлана Миколаївна – старший викладач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права;

10. Дураєва Наталія Василівна – старший викладач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права;

11. Зленко Анна Володимирівна – старший викладач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права.

Березенко Ірина Віталіївна – аспірантка III курсу кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Академії (здобувач).

ЗАПРОШЕНІ:

Сорока Лариса Володимирівна, д.ю.н., доц., завідувач аспірантури Науково-дослідного інституту публічного права.

Світличний Олександр Петрович - д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Кравченко Олена Сергіївна - к.ю.н., доц., зав. кафедри цивільного, господарського та трудового права Академії;

Ховпун Олексій Сергійович - к.ю.н., доц., зав. кафедри кримінального права, процесу та криміналістики;

Лесюк Тетяна Петрівна – завідувач аспірантури Академії;

Коваленко Сергій Миколайович - кандидат фізико-математичних наук, доцент, в.о. ректора, проректор з науково-педагогічної роботи Академії.

З присутніх – 4 докторів наук, кандидатів наук 8 – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обрання головуючого та секретаря фахового семінару.

2. Обговорення (попередня експертиза) дисертаційної роботи аспірантки кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права юридичного факультету Академії Березенко Ірини Віталіївни «Реалізація захисної функції в податково-деліктному провадженні», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

По-першому питанню:

ВИСТУПИЛИ: Настюк А.А., Риженко О.С., які запропонували обрати Оніщика Ю.В. – головуючим фахового семінару, а Домбровську О.В. – секретарем фахового семінару.

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – сімнадцять;

«Проти» – немає;

«Утримались» – немає.

УХВАЛИЛИ: обрати Оніщика Ю.В. – головою фахового семінару, а Домбровську О.В. – секретарем фахового семінару.

По-другому питанню:

СЛУХАЛИ: доповідь здобувача кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права юридичного факультету Академії Березенко Ірини Віталіївни «Реалізація захисної функції в податково-деліктному провадженні», представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Науковий керівник – Сорока Лариса Володимирівна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач аспірантури Науково-дослідного інституту публічного права. Тема затверджена Вченою радою Академії, протокол від 31.05.2018 року № 11.

Доповідач обґрунтувала актуальність обраної нею теми дослідження, визначила мету, завдання та методи дослідження, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, виклала основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказала науково-практичну значущість своєї роботи, зазначила про впровадження результатів дослідження. Також Березенко І.В., наголосила на тому, що зауваження на дискусійні положення дисертації, які викладені в рецензіях Майданник О.О. та Журавля Я.В. були враховані та доопрацьовані.

Здобувач наголосила на тому, податково-деліктне провадження включає весь процес з моменту виникнення податкового делікту та завершується остаточним рішенням у справі, що і породжує існування інституту податково-деліктного провадження в податковому праві, а для відстоювання прав платників податків існує захисна функція, яка реалізується у зазначеному інституті.

Структура та обсяг дисертації зумовлена метою та логікою дослідження та складається з анотації державною та англійською мовами, вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

По завершенню доповіді Березенко І.В присутніми були поставлені наступні запитання.

ВИСТУПИЛА: Майданник О.О., яка поставила запитання: Ірино Віталіївно поясність, в роботі сформульована авторська дефініція правової категорії «податково-деліктне провадження». Які якості та характеристики відрізняють запропоновану Вами дефініцію вказаної правової категорії від тих, що вже існують в науці?

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, яка зазначила, на сьогодні дійсно існують інші дефініції, які зазначаються науковцями, але податкове провадження, не включає всієї величини змісту податково-деліктного провадження, яке характеризується специфікою податкових норм та розглядає саме деліктні правопорушення в розрізі захисту порушених прав.

Різниця полягає в наступному чим відмежовує решту понять: 1) породження податково-деліктного провадження характеризується настанням делікту, тобто самим правопорушенням, яке в подальшому породжує процес розгляду саме вчиненого делікту; 2) у даному випадку розглядається саме процес притягнення платника податку до фінансової відповідальності та захист останнім своїх прав у разі їх порушення; 3) реалізації захисту платників податків, вбирає в себе усі напрямки захисної діяльності, що відбувається у межах податково-деліктного провадження; 4) саме податково-деліктне провадження виступає гарантом відновлення порушених прав до попереднього стану.

Саме ці характеристики відмежовують податково-деліктне провадження від інших існуючих понять.

Поняття податково деліктне провадження на законодавчому рівні не визначене. Під податково-деліктним провадженням варто розуміти інститут податкового права, який має виконавчо-розпорядчий характер та спрямований на притягнення фізичних та юридичних осіб до фінансової відповідальності контролюючими органами за вчинення податкового правопорушення.

ВИСТУПИЛА: Майданник О.О., яка поставила запитання: Ірино Віталіївно, у чому конкретно полягає вдосконалення Вами трактування таких категорій, як «податкова процедура», «податкові провадження»?

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, яка зазначила, що податкова процедура – послідовність дій учасників податкових правовідносин, спрямованих на вирішення справи про податкове правопорушення; податкове провадження - комплекс податкових процедур взаємозалежних і взаємообумовлених між собою, спрямованих на вирішення справи про податкове правопорушення. Вдосконалення полягає в наступному: 1) виділено хто є активною стороною в процедурних відносинах, насамперед контролюючий орган, та зазначено, що саме це є дії учасників за рахунок яких і відбуваються певні процедури; 2) виокремлено не тотожність, а взаємозалежність цих понять (податкове провадження і податкова процедура); 3) зазначено, що провадження спрямовує платників податків для реалізації функції захисту. Саме це дає змогу стверджувати про удосконаленість визначених нами дефініцій.

ВИСТУПИЛА: Майданник О.О., яка поставила запитання: Ірино Віталіївно, які критерії Вами покладені в основу розмежування «охоронної» та «захисної» функції в податково-деліктному провадженні? У чому полягає вдосконалення Вами такого розмежування порівняно із вже запропонованими в науці підходами?

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, яка зазначила, що захисну функцію в податковому праві не виділяють, а в інших юридичних науках ототожнюють з охоронною. За допомогою дослідження захисної функції ми змогли її окремо виокремити з поміж інших функцій та надати їй своє місце в податково-деліктному провадженні. Під захисною функцією в податковому праві, ми розуміємо, напрям діяльності, який є інтелектуально-творчим процесом в податково-деліктному провадженні, спричинений неправомірними діями органів державної влади, які наділенні повноваженнями в сфері оподаткування, пов'язаного з порушенням прав платників податків, а також в зворотному напрямку, порушенням платника податків податкового законодавства, вчинення шкоди суб'єктам права, який встановлений та гарантований державою, як правило потребує відновлення, повернення до попереднього стану одного з них від необґрунтованих дій, або ж бездіяльності. Розмежування функцій полягає в тому, що захисна функція застосовується не завжди, а лише тоді, коли існує причинно-наслідковий зв'язок порушених прав між суб'єктами податкових правовідносин. Якщо захист має місце після правопорушення, то це вже само по собі свідчить про те, що правовідносини змінилися і спрямовані не на охорону, а на відновлення порушених чи оспорюваних прав та інтересів платників податків, які породжують податково-деліктні провадження і переходять з охоронної функції до захисної, що значно розширює зміст поняття захисної функції.

ВИСТУПИВ: Оніщик Ю.В., який запитав: Ірино Віталіївно, про який вид юридичної відповідальності йдеться у податково-деліктному провадженні, про фінансову чи податкову? Яка різниця між цими видами відповідальності?

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, все податково-деліктне провадження відбувається в межах саме фінансової відповідальності. Звертаючись до ознак фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства, слід зазначити, що фінансова відповідальність є видовим поняттям юридичної відповідальності, яке є родовим. Натомість податкова відповідальність є видовим фінансово-правовою. Таким чином, для податкової відповідальності характерні як ознаки фінансової відповідальності, так і ті, що виражають специфіку настання відповідальності за порушення податкового законодавства.

Податкову відповідальність у законодавстві не передбачено. Саме поняття відповідальності за порушення податкового законодавства закріплено у статті 111 Податкового кодексу України, у якій передбачено три види юридичної відповідальності за порушення законів з питань оподаткування: фінансова, адміністративна та кримінальна. Досліджуючи питання фінансової відповідальності у правовідносинах, пов'язаних із сферою оподаткування, багато вчених схиляються до думки, що у сучасних умовах сформувався окремий вид відповідальності – податковий. Враховуючи специфіку норм податкового права і його всеохоплюючий зміст, який в свою чергу має тісний взаємозв'язок з фінансовим правом, говорити про виокремлення окремо податкової відповідальності під час податково-деліктного провадження на нашу думку, є не зовсім коректним, адже це призведе до створення ще більшого об'єму нормативних

актів для кожного окремого з видів відповідальності, яка функціонально не може бути відокремленою від фінансової і діяти в спеціальних нормах притаманним лише їй. Якщо виокремлювати податкову відповідальність тоді постає питання і про інші види відповідальності в межах фінансового права, як бюджетна чи валютна, що ставить під питання взагалі існування цілісної системи фінансового права.

ВИСТУПИВ: Журавель Я.В., який поставив питання: Ірино Віталіївно, зважаючи на складність застосування правозастосовної податкової термінології та складність вирішення податкових спорів у досудовому та судовому порядку, про що зазначає дисертантка, виникає питання про доцільність створення в Україні податкового омбудсмена та податкового суду, який ефективно діє як в Канаді, так і в США. Виникає питання про доцільність створення таких інституцій в Україні та у разі створення, які це понесе наслідки для понятійного апарату податкового права України.

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, яка зазначила, що незважаючи на те, що в Україні існує інститут бізнес-омбудсмена, у VI кварталі 2019 року Рада бізнес-омбудсмена отримала 412 скарг від бізнесу і закрила 249 справ. Переважна більшість, а це 84 % заявників, - українські компанії. Найчастіше зверталися за допомогою: оптовики (27 %), виробники (16 %), фізичні особи-підприємці (10 %), представники нерухомості і будівництва (10 %), агробізнесу та гірничодобувної промисловості (8 %). Податкові питання становлять на розгляді Омбудсмена (62%). Тож враховуючи, що існують чисельні звернення є нагальна потреба у створенні дієвого інституту, такого як податковий омбудсмен.

Іншою пропозицією є створення податкового суду, що зумовлено неоднозначністю винесених рішень, суперечливим законодавством. Насамперед неупередженість і справедливість винесених рішень впливають на весь процес реалізації захисної функції. Колосальні невдоволення платників податків необґрунтованими і несправедливими рішеннями не дають в повній мірі реалізувати їм своє право на захист.

ВИСТУПИВ: Коваленко С.М., який запитав: Ірино Віталіївно, в чому цінність результатів Вашого дисертаційного дослідження?

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, яка зазначила, що у цінність дисертації полягає у тому, що сформульовані у роботі висновки і пропозиції можуть бути використані у: науково-дослідній діяльності – як підґрунтя для проведення подальших наукових досліджень реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні; правотворчій діяльності – для вдосконалення чинного законодавства, спрямованого на врегулювання суспільних відносин, які виникають у процесі реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні; правозастосовній діяльності – для чіткого розуміння реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні; освітньому процесі – під

час розробки та викладанні навчальних дисциплін «Сучасні тенденції розвитку фінансового права», «Фінансове право», «Податкове право».

ВИСТУПИВ: Коваленко С.М., який запитав: Ірино Віталіївно, у зв'язку з чим збільшуються скарги платників податків?

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, яка зазначила, що нестабільність податкового законодавства, збільшення перевірок з боку контролюючих органів та незнання з боку платників податків законодавства призводить до порушення прав платників податків, за рахунок цього збільшується тенденція щорічних скарг з боку платників податків на рішення контролюючого органу.

ВИСТУПИЛА: Настюк А.А., який запитав: за який період Вами досліджувалися статистичні дані у роботі?

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, яка відповіла, ми досліджували статистичні дані протягом 2016-2020 років.

ВИСТУПИЛА: Домбровська О.В., яка запитала чи розглядали ви Бюро економічної безпеки у дисертаційному дослідженні?

СЛУХАЛИ: відповідь здобувача, яка зазначила, що предметом дослідження нашої роботи є реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні. Бюро економічної безпеки буде органом розслідування кримінальних правопорушень, наше дисертаційне дослідження стосується меншого проступку ніж злочин і розглядали ми процес притягнення платників податків в межах фінансової відповідальності, що ніяк не впливає на предмет дослідження, адже в дисертації ми вживаємо термін контролюючий орган.

СЛУХАЛИ: Сороку Л.В., яка відзначила, що тема обрана здобувачем є досить актуальною і такою, що представляє теоретико-прикладне значення. Аналіз дисертації здобувача Березенко І.В. показав її високий рівень теоретичного мислення та достатню підготовленість для подальшої наукової діяльності. Іриною Віталіївною вірно визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, які вміло використано для досягнення поставленої мети та завдань своєї дисертації.

Грунтовне теоретичне та практичне знання предмету дослідження дозволили дисертантці сформулювати відповідні науково обґрунтовані висновки як по розділах, так і в цілому по дисертації. У дисертації зроблено теоретичне узагальнення й вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні сутності та особливостей реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні.

У своєму висновку науковий керівник Сорока Л.В., зазначила, що дисертація Березенко І.В., є завершеною та самостійною роботою, яка претендує на високу оцінку та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій раді.

Рецензентами дисертаційної роботи виступили:

Майданник О.О. – д.ю.н., професор, проф. кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права;

Журавель Я.В. – к.ю.н., декан юридичного факультету, доц., доц. кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Реалізація захисної функції в податково-деліктному провадженні» здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії Березенко Ірини Віталіївни за спеціальністю 081 «Право»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Різна спрямованість інтересів суб'єктів податкових правовідносин породжує конфлікти у сфері оподаткування. Орієнтація державної податкової політики на отримання максимальних податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів призводить до порушення прав, свобод та законних інтересів платників податків. Внаслідок цього постійно збільшуються випадки перевищення владних повноважень з боку контролюючих органів та винесення ними неправомірних рішень про притягнення до фінансової відповідальності.

Однією з визначальних тенденцій у сфері оподаткування є ефективне функціонування інституту захисту прав, свобод та законних інтересів платників податків, який пов'язується з виокремленням захисної функції в податковому праві. Тому надзвичайно важливим в нинішніх умовах є питання наукового осмислення сутності та особливостей реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні, оскільки вона є важливою гарантією прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, які притягуються до фінансової відповідальності.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційне дослідження здійснювалося відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015, Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 квітня 2017 року № 275-р, Плану заходів щодо реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову політику, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 року № 542-р.

3. Мета і завдання дослідження.

Метою дисертації є визначення сутності та особливостей реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні, а також формування напрямів удосконалення у цій сфері.

Для досягнення зазначеної мети поставлені такі завдання:

- проаналізувати стан наукової розробки реалізації захисної функції в податковому праві;
- визначити сутність та правову природу податково-деліктного провадження;
- з'ясувати роль та місце захисної функції в податково-деліктному провадженні;
- виокремити та охарактеризувати суб'єктів реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні;
- встановити особливості реалізації захисної функції під час застосування фінансово-правової відповідальності;
- виявити особливості реалізації захисної функції під час оскарження рішень контролюючих органів;
- вивчити зарубіжний досвід реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні;
- сформулювати напрями вдосконалення правового регулювання реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні.

Предметом дослідження є реалізація захисної функції в податково-деліктному провадженні.

4. Методи дослідження.

Методологічною основою дослідження є система загальнонаукових методів пізнання та спеціальних методів юридичної науки. В основі методології підготовки дисертаційного дослідження лежить системний підхід. За допомогою методу термінологічного аналізу та логіко-семантичного методу визначено такі категорії, як «податкове провадження», «податковий процес», «податкова процедура», «податковий делікт», «податково-деліктне провадження», «податкова процедура», «захисна функція», «неправомірні дії контролюючого органу», «реалізація захисної функції», «бездіяльність контролюючого органу», «незаконні рішення» (підрозділи 1.1, 1.2, 2.3). Застосування історико-правового та дескриптивного методів дозволило проаналізувати стан наукової розробки реалізації захисної функції в податковому праві (підрозділ 1.1). Діалектичний метод використано для визначення сутності та правової природи податково-деліктного провадження, а також з'ясування ролі та місця захисної функції в податково-деліктному провадженні (підрозділи 1.2, 1.3). Структурно-функціональний метод допоміг виокремити та охарактеризувати суб'єктів реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні (підрозділ 2.1). Формально-юридичний метод покладено в основу вивчення особливостей реалізації захисної функції під час застосування фінансово-правової відповідальності та оскарження рішень контролюючих органів (підрозділи 2.2, 2.3). Порівняльно-правовий метод застосовано під час вивчення зарубіжного досвіду реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні (підрозділ 3.1). Методи моделювання, аналізу та синтезу використані при розробці напрямів вдосконалення правового регулювання реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні (підрозділ 3.2). При наведенні

офіційних даних, пов'язаних з реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні, застосовано статистичний метод (підрозділи 1.1, 1.3, 3.1).

5. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Дисертація є самостійною завершеною науковою працею. Основні положення, що характеризують наукову новизну дослідження, теоретичне і практичне значення його результатів, розроблені дисертанткою особисто.

6. Обізнаність здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених за обраною тематикою.

Аспірантка добре обізнана з науковими результатами вітчизняних та зарубіжних вчених за обраною тематикою. Нею опрацьовано 227 джерел за темою дисертаційного дослідження.

Науково-теоретичним підґрунтям дослідження стали праці учених у галузі теорії держави і права, адміністративного, фінансового та податкового права, зокрема В.Б. Авер'янова, С.С. Алексеєва, Н.І. Атаманчук, О.О. Бригінця, Ю.В. Боднарука, Д.В. Вінницького, О.О. Головашевича, Е.Ф. Демського, О.О. Дмитрик, М.В. Жернакова, Я.В. Журавля, А.Й. Іванського, Л.М. Касьяненко, В.С. Кіценка, І.Є. Криницького, В.Є. Кузнеченкової, І.І. Кучерова, М.П. Кучерявенка, О.А. Лукашова, О.О. Майданник, О.М. Миколенка, О.М. Мінаєвої, А.М. Монаєнка, Ю.В. Оніщика, О.П. Орлюк, С.Г. Пепеляєва, М.О. Перепелиці, Ю.В. Пирожкова, Н.Ю. Пришви, Н.С. Пудрик, А.А. Роздайбіди, Л.А. Савченко, О.Ф. Скакун та ін.

7. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Достовірність основних наукових положень та отриманих результатів у дисертації забезпечена всебічним аналізом доктринальних і нормативних джерел за темою дослідження, та апробацією теоретичних положень з реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні.

8. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

В результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків. Основні з них такі:

вперше:

– надана системна характеристика реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні, що дозволило виділити в системі функцій податкового права захисну функцію, з'ясувати її сутність і значення, а також відмежувати від охоронної функції податково-правового регулювання;

– визначено сутність, підстави виникнення, ознаки та стадії податково-деліктного провадження;

– виокремлено суб'єктів реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні та здійснено їх класифікацію на загальні та спеціальні;

удосконалено:

– окремі положення щодо притягнення фізичних та юридичних осіб до фінансової відповідальності та оскарження рішень контролюючих органів з урахуванням особливостей реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні;

– узагальнюючий аналіз зарубіжного досвіду реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні та визначення конкретних напрямів його запозичення;

набули подальшого розвитку:

– наукові положення щодо розмежування таких системоутворюючих для податково-деліктного провадження категорій як «податковий процес», «податкове провадження» та «податкова процедура»;

– наукове розуміння сутності, правової природи та ознак фінансово-правової відповідальності;

– погляди науковців щодо доцільності створення податкових судів;

– пропозиції щодо доцільності запровадження інституту податкового омбудсмена;

– теоретичні підходи щодо недоцільності запровадження інституту медіації як альтернативного способу вирішення публічно-правових спорів у сфері оподаткування.

9. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації.

За результатами дослідження за темою дисертації опубліковано 10 наукових праць, з них: 1 стаття опублікована у періодичному науковому виданні іншої держави, яке входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу; 3 статті опубліковані у наукових періодичних виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз; 1 стаття опублікована у вітчизняному періодичному виданні України; 5 публікації надруковано у збірниках тез наукових конференцій.

Стаття у періодичному науковому виданні іншої держави, яке входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу:

1. Березенко І.В. Сутність та правова природа податково-деліктного провадження. *Visegrad journal on human rights*(International Bibliography of the Social Sciences, Social Sciences Citation Index, Current Contents, EBSCO databases, PsycINFO, and Scopus. 2019. № 6 (volume 2). С. 15-19. Особистий внесок здобувача: сформульовано авторське визначення поняття «податково-деліктне провадження», аргументовано його існування та вказано на стадії і ознаки, що виокремлюють його з-поміж інших податкових проваджень.

Статті у наукових періодичних виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз:

2. Березенко І.В. Сучасний стан реалізації захисної функції в податковому праві України. *Вісник академії праці, соціальних відносин і туризму*. (Index

- Copernicus, система Російського індексу наукового цитування «РІНЦ», ResearchBib). 2019. № 2. С. 27-35. Особистий внесок здобувача: визначено особливості за допомогою яких реалізується захисна функції та виокремлено її від охоронної функції податкового права, яку деякі науковці ототожнюють з захисною.
3. Березенко І.В. Суб'єкти реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. (Google Scholar). № 21. 2019. С. 57-64. Особистий внесок здобувача запропоновано класифікацію суб'єктів реалізації захисної функції, що дає змогу чітко виокремити суб'єктів податково-деліктного провадження та відмежувати їх від суб'єктів податкових правовідносин.
  4. Berezenko I.V. Comparative legal analysis of resolving tax disputes through mediation: international and Ukrainian respectively. *Альмах міжнародного права*. 2020. № 23. С. 3-10. Особистий внесок здобувача, полягає в дослідженні медіації, як одного із інститутів реалізації захисної функції в Україні та можливості його застосування в Україні.
  5. Березенко І.В. Оскарження рішень контролюючих органів під час податково-деліктних проваджень. *Агротерра: освіта, наука, бізнес*. 2019. 1-2 (7). С. 69-74. Особистий внесок здобувача, полягає в виокремленні способів оскарження передбачених у законодавстві.
  6. Березенко І.В. Роль органів місцевого самоврядування у захисті прав та законних інтересів платників податків. *Муніципальна реформа в контексті європейської євроінтеграції України: позиції влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Другої щорічної всеукраїнської науково-практичної (м. Київ, 06 грудня 2018 р.)*. Київ: ТОВ «ВІ ЕН ЕЙ ПРЕС», 2018. С. 191–194.
  7. Березенко І.В. Значення захисної функції в податково-деліктному провадженні. *Забезпечення сталого розвитку в умовах глобалізаційних трансформацій: Збірник матеріалів II конференції молодих науковців (м. Київ, 25 травня 2019 р.)*. Київ: АПСВТ, 2019. С. 11–12.
  8. Березенко І.В. Взаємодія контролюючих органів та платників податків під час податково-деліктного провадження. *Дуальна форма здобуття освіти як одна з моделей поліпшення якості підготовки фахівців для аграрного сектору економіки України: Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції. 17 жовтня 2019 року*. Науково-методичний центр ВФПО. Київ, 2019. С. 119–120.
  9. Березенко І.В. Інститут податково-деліктного провадження як важливий елемент податкового права. *Забезпечення сталого розвитку в умовах глобалізаційних трансформацій: Збірник матеріалів III конференції молодих науковців (м. Київ, 29 травня 2020 р.)*. Київ: АПСВТ, 2020. С. 8–9.
  10. Березенко І.В. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти податкових правовідносин в умовах децентралізації. *Муніципальна реформа в контексті європейської євроінтеграції України: позиції влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей IV щорічної всеукраїнської науково-практичної (м. Київ, 10 грудня 2020 р.)*. Київ: АПСВТ, 2020. С. 233–236.

10. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозиумах, семінарах тощо.

Основні положення дисертації оприлюднено на таких науково-практичних конференціях: «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості» (м. Київ, 6 грудня 2018 р.); «Забезпечення сталого розвитку в умовах глобалізаційних трансформацій» (м. Київ, 25 травня 2019 р.); «Дуальна форма здобуття освіти як одна з моделей поліпшення якості підготовки фахівців» (м. Київ, 17 жовтня 2019 р.); «Забезпечення сталого розвитку в умовах глобалізаційних трансформацій» (м. Київ, 29 травня 2020 р.); «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості» (м. Київ, 10 грудня 2020 р.).

11. Практичне значення одержаних результатів.

Сформульовані у роботі висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- науково-дослідній діяльності – як підґрунтя для проведення подальших наукових досліджень реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні (акт Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» від 28 січня 2021 року № 25);

- правотворчій діяльності – для вдосконалення чинного законодавства, спрямованого на врегулювання суспільних відносин, які виникають у процесі реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні;

- правозастосовній діяльності – для чіткого розуміння реалізації захисної функції в податково-деліктному провадженні;

- освітньому процесі – під час розробки та викладанні навчальних дисциплін «Сучасні тенденції розвитку фінансового права», «Фінансове право», «Податкове право» (акт впровадження Академії праці, соціальних відносин і туризму від 15 січня 2020 року).

12. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, 3 розділів, 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (226 найменувань), додатків. Загальний обсяг дисертації з додатками 188 сторінок.

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – сімнадцять;

«Проти» – немає;

«Утримались» – немає.

Заслухавши доповідь здобувача Березенко І.В., її наукового керівника Сороки Л.В., обговоривши запитання, поставлені Майданник О.О., Оніщиком Ю.В., Журавлем Я.В., Коваленком С.М., Настюком А.А., Домбровською О.В. а також за результатами попередньої експертизи представлені здобувачем дисертації на тему «Реалізація захисної функції в податково-деліктному провадженні»:

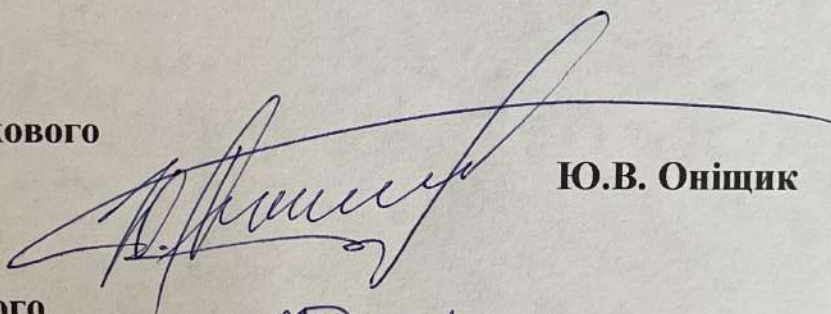
УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Березенко Ірини Віталіївни на тему «Реалізація захисної функції в податково-деліктному провадженні».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Березенко Ірини Віталіївни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам, визначеним наказом Міністерства науки і освіти України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 року № 40 і Порядком проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 року № 167.

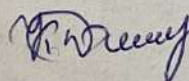
3. Рекомендувати дисертацію Березенко Ірини Віталіївни на тему «Реалізація захисної функції в податково-деліктному провадженні» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні фахового семінару

Ю.В. Оніщик

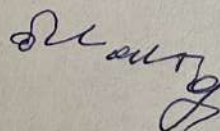
Секретар на засіданні фахового семінару

О.В. Домбровська

Рецензент:

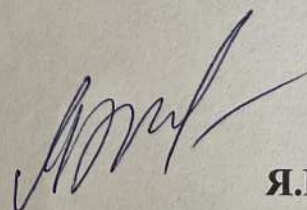
**д.ю.н., професор,
професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права**

О.О. Майданник

Рецензент:

**к.ю.н., доцент,
декан юридичного факультету,
доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права**

Я.В. Журавель